

**นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคม
และวัฒนธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร***

**PUBLIC SERVICES INNOVATION AND LOCAL DEVELOPMENT ON
SOCIAL AND CULTURE BASED ON GOOD GOVERNANCE PRINCIPLE
OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN BAN PHAEO
DISTRICT SAMUT SAKHON PROVINCE**

ศรันย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์

Srundit Benjapongs

ไพลิน มุนินทรวัฒน์

Pailin Munintorwat

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

Faculty of Humanities and Social Sciences, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

E-mail: srundit.be@bsru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และนำข้อค้นพบพัฒนาเป็นชุดความรู้ เป็นวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) เริ่มจากวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากนั้นเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (Survey Research) ประชาชนในพื้นที่ที่มีสิทธิเลือกตั้ง เลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 444 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มบุคคลสำคัญในท้องถิ่น จำนวน 30 คน และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริการสาธารณะของท้องถิ่น จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 10-12 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับ

* Received 21 January 2023; Revised 15 February 2023; Accepted 18 February 2023

มาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .773) และมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .702) องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งไม่พบโครงการนวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมและพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหนึ่งมีนวัตกรรมการบริการสาธารณะตามหลักธรรมาภิบาลและประชาชนในพื้นที่ยอมรับ อาทิ โครงการซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ โครงการพัฒนาผู้สูงอายุและอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวรามัญ โครงการพัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้าน ผลการวิจัยกับข้อค้นพบนำมาพัฒนาเป็นชุดความรู้มีเนื้อหาประกอบด้วย สภาพทั่วไปของพื้นที่ บริบทและศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล นวัตกรรมการบริการสาธารณะตามหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ: นวัตกรรมการบริการสาธารณะ, สังคมและวัฒนธรรม, หลักธรรมาภิบาล, หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล, ชุดความรู้

Abstract

Purposes of this study were to synthesize public services innovation and local development on social and culture based on good governance principle of sub-district administrative organization in Ban Phaeo District, and to use findings from this research to develop a knowledge set. This study was of a mixed method, starting from documentary research, and then survey research as a survey was carried out to collect information from 444 local voters sampled by convenience sampling. The survey data was analyzed using a computer program. The qualitative part was done through in-depth interview of 30 key informants who were notable persons, and two focus group discussions, each with 10-12 stakeholders of the local services. The analysis of data uses content analysis. The study found that the sample group gave a high rating of sociocultural service innovation of the sub-district administrative organization ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .773), and compliance with the good governance principle in sociocultural services ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .702). Some sub-district administrative organization were not found to have sociocultural public services innovations, while some had reputable innovative public services such as house repair program, elderly development program, Mon wisdom conservation project, housewife vocational skills development. The research result and finding were used to develop a knowledge set, consisting of the general area condition, context and potential of the sub-

district administrative organization, and public service based on good governance principle.

Keywords: Public Services Innovation, Society and Culture, Good Governance Principle, Good Governance Principle of Sub-district Administrative Organizations, Knowledge set

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานตัวแทนของคนในท้องถิ่นและการทำงานจะได้เปรียบมากกว่าหน่วยงานภาครัฐอื่นในพื้นที่ เพราะสามารถสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้ตรงจุดและรวดเร็วกว่า (ปัญชร ส่งสัมพันธ์ และคณะ, 2561); (สุรียานนท์ พลสมิ, 2563) อีกทั้ง เป็นกลไกกระจายอำนาจเพื่อจัดบริการสาธารณะแทนรัฐบาล ถือเป็นฐานรากของการพัฒนาท้องถิ่นและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดกับประชาชน (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2562) สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่มุ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่น โดยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะหลายประเภทครอบคลุมวิถีชีวิตของประชาชนในทุกด้าน ซึ่งมีที่มาจากกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ ได้แก่ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง อำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะครอบคลุมบริการสาธารณะทุกมิติทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมการพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดระเบียบชุมชน การสาธารณสุขและรักษาความสงบเรียบร้อย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2563)

ปัจจุบันบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญเพิ่มขึ้นและทุกแห่งต่างพยายามสร้างผลงานเพราะคาดหวังว่าจะได้รับเลือกตั้งกลับมาบริหารท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง อรพินท์ สฟโชคชัย ให้ทัศนะว่า นอกจากประชาชนคาดหวังผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคุณภาพและมีคุณธรรมแล้ว ยังต้องการเห็นผลงานและงานบริการสาธารณะที่มีคุณภาพสูงหรือดีกว่าท้องถิ่นอื่น รวมทั้งสามารถรับบริการได้สะดวกรวดเร็ว มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งมีระบบบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล (อรพินท์ สฟโชคชัย, 2562) จึงส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ พยายามคิดนอกกรอบและนำแนวคิดเชิงนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ ดังมีตัวอย่างนวัตกรรมท้องถิ่นเกิดขึ้นมากมาย

นวัตกรรมจึงถือเป็นการบริหารรูปแบบใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาท้องถิ่น และปัจจุบันพบว่าการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องดังกล่าวในรูปแบบการมอบรางวัลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีนวัตกรรมโดดเด่น (วรรณา ประยุกต์วงศ์ และคณะ, 2562)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2563) ถึงแม้เป็นหน่วยงานขนาดเล็กแต่ก็สามารถริเริ่มนวัตกรรมบริการสาธารณะของตนได้และหลายแห่งโดดเด่นได้รับการยอมรับจากสังคมและมีโอกาสเกิดขึ้นครอบคลุมงานบริการสาธารณะทุกด้าน อาทิ โครงการงานวันสารทเดือนสิบตำบลเขาดิน อบต.เขาดิน จังหวัดกระบี่ โครงการมหาวิทยาลัยนานาชาติวิชน อบต.นาพันสาม จังหวัดเพชรบุรี ทั้งสองกรณีได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562 (สถาบันพระปกเกล้า, 2562) และเป็นนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถเป็นต้นแบบแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น อีกทั้งพบว่าบางส่วนเป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการมุ่งเน้นทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถสร้างความยั่งยืนแก่ชุมชน สะท้อนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือมีการดำเนินการตามหลักการของธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยนวัตกรรมที่เกิดขึ้นสามารถรวบรวมและสะสมเป็นแหล่งเรียนรู้หรือต้นแบบที่เป็นประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อไม่ให้ต้องดำเนินการแบบลองผิดลองถูกพบกับปัญหาอุปสรรคที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นเคยประสบมาก่อน (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ; (คณะนักวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2562) ; (รณรงค์ จันใด, 2562)

อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีที่ตั้งไม่ไกลกรุงเทพมหานคร มีความโดดเด่นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรม เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของภูมิภาค การปกครองท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านแพ้วมีเทศบาลตำบล 3 แห่ง และ อบต. 7 แห่ง พื้นที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านแพ้วเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ มีบางส่วนเท่านั้นที่จะมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในพื้นที่แต่มีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่นในจังหวัดสมุทรสาคร และจากการค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นยังไม่พบการเผยแพร่องค์ความรู้หรือผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่สามารถเป็นแบบอย่างของการบริหารจัดการที่ดี อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบ้านแพ้วไม่มีโอกาสเผยแพร่ผลงานโดดเด่นของตนก็ว่าได้ จึงเป็นช่องว่างของความรู้ ซึ่งหากมีการศึกษาวิจัยอาจสามารถสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมโดดเด่นที่เป็นประโยชน์ และนำไปเผยแพร่ไปสู่ท้องถิ่นอื่น ๆ และเป็นการสร้างเครือข่ายนวัตกรรมกับท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง นวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยเมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของ อบต. บริการสาธารณะที่อยู่ใน

ขอบข่ายด้านสังคมและวัฒนธรรมจะเป็นอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาการดำเนินโครงการที่โดดเด่นและประชาชนในท้องถิ่นได้ประโยชน์ซึ่งอาจมีการจัดบันทึกไว้หรือไม่ก็ตาม เพื่อนำไปรวบรวมเป็นข้อมูลและเผยแพร่เพื่อเป็นต้นแบบเพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่นหรือเป็นตัวอย่างสำหรับผู้สนใจ รวมทั้งมีการประเมินความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองประชาชนและมีธรรมาภิบาลอย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมที่สำคัญของท้องถิ่นโดยเลือกศึกษาเฉพาะการบริการสาธารณะของ อบต. ในฐานะที่เป็นท้องถิ่นระดับพื้นฐานและใกล้ชิดกับประชาชน โดยจะนำไปพัฒนาเป็นชุดความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถขยายผลต่อท้องถิ่นอื่นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลที่จะประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่
2. เพื่อนำข้อค้นพบนวัตกรรมไปใช้สำหรับพัฒนาเป็นชุดความรู้การบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีวิจัยหลากหลายรูปแบบ โดยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พร้อมกัน (Convergent Parallel Design) มีขอบเขตเนื้อหาหามุ่งค้นหาวัตกรรมการเชิงกระบวนการของการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลที่ประสบความสำเร็จแล้วและดำเนินการต่อเนื่องระหว่าง พ.ศ. 2558-2562 มีพื้นที่เป้าหมาย คือ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ อบต.คลองตัน อบต.เจ็ดริ้ว อบต.บ้านแพ้ว อบต.สวนส้ม อบต.หลักสอง อบต.หลักสาม และ อบต.อำแพง การดำเนินงานครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หมายเลขเอกสารรับรอง COA No. BSRU-REC 6307007 โดยมีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปของพื้นที่และข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการบริหารจัดการของ อบต. 2) วิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง (Survey Research) ประชาชนในพื้นที่เพื่อทราบความคิดเห็นของประชาชนผู้รับบริการสาธารณะ รวมทั้งการรับรู้ถึงการบริหารจัดการของ อบต. 3) วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth

Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้มีตำแหน่งงานและผู้รู้เรื่องราวในท้องถิ่นของทุกพื้นที่ อบต. จำนวนหลายคนและมีจุดยืนในท้องถิ่นที่ต่างกัน 4) วิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริการสาธารณะของท้องถิ่น 5) การสังเคราะห์ข้อมูลและสร้างนวัตกรรมชุดความรู้นวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุระหว่าง 18 ปีถึง 69 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่ ข้อมูลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระบุว่า ในปี 2562 มีประชากรรวม 46,252 คน เมื่อคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร W.G. Cochran (Cochran, W.G., 1953) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นให้มีค่าเท่ากับร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ให้มีค่าเท่ากับร้อยละ 5 คำนวณขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน ($n=385$) วิธีได้มาของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) กับวิธีการเลือกหน่วยตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota Sampling) ให้ขนาดตัวอย่างแบ่งเป็นสัดส่วนเท่ากัน คือ จำนวน อบต. ละ 55 ตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Key Informants) ได้แก่ ผู้มีตำแหน่งงานและผู้รู้เรื่องราวในท้องถิ่นจากทุกพื้นที่ อบต. จำนวนแห่งละ 3 คน จากบุคคล 3 กลุ่ม และกลุ่มละ 1 คน ได้แก่ (1) ผู้บริหาร อบต. (2) ผู้นำชุมชนหรือผู้นำทางความคิด และ (3) ผู้แทนภาคประชาชน รวมจำนวน 21 คน สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่ม (Group Participant) เป็นประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริการสาธารณะของท้องถิ่น จำนวน 10 คน วิธีได้มาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้มีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่มใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีเลือกแบบบอกต่อ (Snowball Sampling)

3. เครื่องมือวิจัยของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมในมนุษย์ก่อนเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจ (Survey Questionnaire) จำนวน 1 ชุด สำหรับข้อมูล 3 ประเด็น คือ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมกระบวนการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. และ (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. โดยสร้างและกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ในแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แสดงระดับความคิดเห็นให้ผู้ตอบเลือกจำนวน 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด และได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนค่าเฉลี่ย ได้แก่ 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

และ 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด โดยการสร้างเครื่องมือวิจัยมีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย คือ (1) การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (Index of Item Objective Congruence : IOC) และกำหนดให้ข้อคำถามที่ยอมรับได้ต้องมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 และ (2) การตรวจสอบคุณภาพด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) ได้นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลทดลองไปคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดการยอมรับค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ ไม่ต่ำกว่า 0.80 (Cronbach's Alpha Reliability Statistics $\geq$ 0.80) ผลการทดลองพบว่า แบบสอบถามทั้งชุดมีค่าความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.995 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Schedule) จำนวน 3 ชุด ได้แก่ (1) ชุดแนวคำถามสำหรับผู้บริหาร อบต. ชุดแนวคำถามสำหรับผู้นำชุมชน และ ชุดแนวคำถามสำหรับผู้แทนภาคประชาชน โดยทั้ง 3 ชุดนี้มีแนวคำถามเหมือนกัน และ (2) ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ชุด เครื่องมือในส่วนนี้ทั้งหมดผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากการแนะนำด้านเนื้อหาตามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิและการยินยอมของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ตรวจสอบสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ เกณฑ์การคัดเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และขอบเขตการวิจัย 2) สำนวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับนวัตกรรมเชิงกระบวนการบริหารงานบริการสาธารณะและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. ด้วยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการเก็บข้อมูลได้ 444 ตัวอย่าง 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) อาศัยแนวคำถามเชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured In-depth Interview Schedule) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 ราย ทั้งนี้ มีผู้บริหาร อบต. จำนวน 2 แห่ง ปฏิเสธเข้าร่วมโครงการวิจัยและไม่ให้ข้อมูล 4) การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) อาศัยประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ 2 ครั้ง มีผู้ร่วมวิจัยในการสนทนากลุ่ม (Group Participant) ครั้งละ 10-12 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการโดยในการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรตัวเดียว (Univariate Analysis) สถิติที่ใช้ ได้แก่ การคำนวณหาค่าร้อยละ (%) ฐานนิยม (Mode) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรสองตัว (Bivariate Analysis) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลระหว่างกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติทดสอบครัสคาล-วอลลิส (Kruskal-Wallis Test) และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับของสเปียร์แมน (Spearman Rank Correlation Coefficient) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลที่จะประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่ นำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสำรวจในการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.9 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 42.8 ระบุว่าเพศทางเลือก ร้อยละ 2.0 ไม่ตอบคำถาม ร้อยละ 4.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างอายุต่ำสุด 18 ปี และอายุสูงสุด 62 ปี อายุเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 31.13 ปี และแบ่งเป็นอายุระหว่าง 18-21 ปี ร้อยละ 24.3 อายุระหว่าง 22-27 ปี ร้อยละ 23.2 อายุระหว่าง 28-39 ปี ร้อยละ 26.4 และอายุ 40 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 24.1 และไม่แน่ใจเรื่องอายุ ร้อยละ 2.0 กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสแล้วหรือครอบครัวแล้ว ร้อยละ 53.4 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 38.1 เป็นหม้าย ร้อยละ 2.0 และ เลือกไม่ตอบ ร้อยละ 6.5 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง มากที่สุด ร้อยละ 27.7 รองลงมา ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 21.2 พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 13.1 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 12.6 ค้าขาย ร้อยละ 11.7 ตามลำดับ และ ตอบว่าไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 6.8 ตอบว่าประกอบอาชีพอื่นแต่ไม่ได้ระบุอาชีพ ร้อยละ 0.5 กลุ่มตัวอย่างมีถิ่นที่อยู่ในเขต อบต.หลักสองมากที่สุด ร้อยละ 15.5 รองลงมา อบต.บ้านแพ้ว ร้อยละ 15.3 อบต.เจ็ดริ้ว ร้อยละ 14.9 อบต.สวนส้ม ร้อยละ 13.7 อบต.อำแพง ร้อยละ 13.7 อบต.คลองตัน ร้อยละ 13.5 อบต.หลักสาม ร้อยละ 13.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นน้อยที่สุด 1 ปี มากที่สุด 62 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างอาศัยในท้องถิ่นเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 28.34 ปี และแบ่งเป็นระหว่าง 1-19 ปี ร้อยละ 26.8 ระหว่าง 20-26 ปี ร้อยละ 21.8 ระหว่าง 27-38 ปี ร้อยละ 22.3 และมากกว่า 39 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 23.6 และกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจเรื่องระยะเวลา ร้อยละ 5.4 กลุ่มตัวอย่างส่วน

ใหญ่พักอาศัยร่วมกับบิดา/มารดา ร้อยละ 43.7 รองลงมา พักอาศัยอยู่กับสามีหรือภรรยาของตนเอง ร้อยละ 22.1 นอกจากนั้น พักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง ร้อยละ 9.2 พักอาศัยอยู่คนเดียว ร้อยละ 7.7 และพักอาศัยอยู่กับเพื่อน ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ และเลือกไม่ตอบ ร้อยละ 16.7 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีฐานะเป็นประชาชนในพื้นที่ อบต. เป้าหมาย ร้อยละ 94.6 เป็นสมาชิกสภา อบต. ร้อยละ 2.5 เป็นฝ่ายบริหารของ อบต. ร้อยละ 1.6 และเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ร้อยละ 1.4 กลุ่มตัวอย่าง ก่อน พ.ศ. 2563 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งล่าสุด ร้อยละ 59.9 ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 12.6 จำไม่ได้ว่าได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่ ร้อยละ 22.5 ตอนนั้นยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 5.0

ผลการสำรวจระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. จำนวน 5 ด้าน ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .773) และระดับความคิดเห็นในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47-3.84 แสดงถึงความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแต่ละด้านตามลำดับมากไปน้อย คือ ด้านการบำรุงรักษาสีลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ อัตลักษณ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .828) ด้านการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .756) ด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการหรือคนยากไร้ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .934) ด้านการส่งเสริมศาสนาและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .843) และ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน การพัฒนาบทบาทสตรี การสงเคราะห์ดูแลผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .882) และเมื่อพิจารณาผลการสำรวจระดับความคิดเห็นราย อบต. พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.35-3.76 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของทุก อบต. อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นราย อบต. ตามลำดับมากไปน้อย คือ อบต.หลักสอง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .719) อบต.เจ็ดริ้ว ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .778) อบต.อำแพง ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .653) อบต.บ้านแพ้ว ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .874) อบต.หลักสาม ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .798) อบต.สวนส้ม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = .732) และอบต.คลองตัน ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = .787)

ผลการสำรวจระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. จำนวน 4 ด้าน ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .702) และระดับความคิดเห็นในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67-3.77 แสดงถึงความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นแต่ละด้านตามลำดับมากไปน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .727) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .739) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .730) และหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .714) เมื่อพิจารณาผลการสำรวจระดับความคิดเห็นราย อบต. พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่

ระหว่าง 3.48-3.82 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของทุก อบต. อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นราย อบต. ตามลำดับมากไปน้อย คือ อบต.หลักสอง ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .648) อบต.เจ็ดริ้ว ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .679) อบต.บ้านแพ้ว ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .835) อบต.อำแพง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .566) อบต.สวนส้ม ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .655) อบต.หลักสาม ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .742) อบต.คลองตัน ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = .721)

โดยสรุปในส่วนนี้ พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดถึงผลสะท้อนของกลุ่มตัวอย่างว่า อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้วมีนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมกระบวนการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. ของกลุ่มตัวอย่าง และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. โดยใช้สถิติทดสอบครัสคาล-วอลลิส โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha = .05$) ผลการทดสอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ถิ่นที่อยู่ สมาชิกในครัวเรือน บทบาทในชุมชน ประสบการณ์การใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมฯ และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลฯ ไม่แตกต่างกัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน พบว่า มีอย่างน้อย 1 กลุ่มที่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมฯ รวมทั้งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลฯ แตกต่างจากกลุ่มอื่น (Sig. < α) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความสัมพันธ์และทิศทางความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับของสเปียร์แมน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\alpha = .05$) ผลการทดสอบ พบว่า อายุและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมฯ อายุและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลฯ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมฯ มีความสัมพันธ์กับแบบทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก ($r_s = .836$) กับ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิจัยเอกสาร พบว่า อำเภอบ้านแพ้วเป็นพื้นที่สีเขียว มีคลองพาดผ่านจำนวนมาก ใกล้เขตอุตสาหกรรม พื้นที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ของ อบต.เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่โดดเด่น อาทิ ประเพณีของชาวไทยรามัญ ในอำเภอบ้านแพ้วมี อบต.ที่รับผิดชอบทั้งเขตตำบล ได้แก่ อบต.หลักสอง อบต.เจ็ดริ้ว อบต.อำแพง อบต.สวนส้ม ส่วน อบต.บ้านแพ้ว อบต.หลักสาม อบต.คลองตัน รับผิดชอบเพียงบางส่วน

ของตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล โดย อบต.หลักสาม มีพื้นที่รับผิดชอบมากที่สุด โดยมีจำนวน 13 หมู่บ้าน และมีจำนวนประชากรมากที่สุด ประมาณ 14,000 คน ส่วน อบต. อื่น ๆ มีจำนวนหมู่บ้าน 5-8 หมู่บ้าน และมีจำนวนประชากร ระหว่างประมาณ 4,000-9,000 คน โดย อบต.เจ็ดริ้ว มีพื้นที่รับผิดชอบและจำนวนประชากรน้อยที่สุด ปีงบประมาณ 2563 อบต.หลักสาม มีงบรายจ่าย มากที่สุด ประมาณ 100 ล้านบาท ส่วน อบต. อื่น ๆ มีงบประมาณรายจ่าย ระหว่าง 35 – 65 ล้านบาท โดยอบต.คลองตัน และ อบต.เจ็ดริ้ว มีน้อยที่สุดในปี 2563 อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้วทั้งหมดมีผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ 60 คะแนน อยู่ระหว่าง 62.31-79.42 คะแนน เป็นระดับพอใช้ถึงระดับดี มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเท่ากับ 72.64 คะแนน (ระดับดี) และผ่านเกณฑ์คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ที่กำหนดให้ต้องไม่น้อยกว่า 50 โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 61.00-93.08 คะแนน เป็นระดับผลการประเมินอยู่ระหว่าง D ถึง A ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินเท่ากับ 75.09 คะแนน (ระดับ B)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม มุ่งค้นหาวัตรกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่อาจเกิดขึ้นในท้องถิ่นและตรวจสอบว่าการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นไปตามหลักการธรรมาภิบาลหรือไม่ อย่างไร โดยผลการวิจัย พบว่า อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้วจำนวนหนึ่งมุ่งทำงานประจำ โครงการต่อเนื่อง และงานตามนโยบายของรัฐบาล ยังไม่ปรากฏ มีการริเริ่มโครงการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นในท้องถิ่น เห็นได้จากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สอดคล้องกันที่มีต่อ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้วแห่งหนึ่ง

“เรื่องนวัตกรรมต่าง ๆ มันก็ไม่มีอะไร ไม่มีอะไรเลย...เงินผู้สูงอายุรัฐบาลเขาก็ให้มา...ก็มีบทบาทเก็บภาษีโรงเรือนท้องที่ท้องถิ่น” (ผู้นำทางความคิด 1, 2563)

“โครงการเดิม ๆ อยู่แล้ว สงเคราะห์ผู้สูงอายุ เบี้ยคนพิการ มีใหม่ ๆ พวกเด็กแรกเกิด แต่ก็ยังเป็นของรัฐบาล แต่ อบต.ไม่ได้มีเรื่องใหม่” (ผู้นำชุมชน 2, 2563)

แต่จากผลการวิจัยที่ไม่ปรากฏการริเริ่มโครงการนวัตกรรมตามที่กล่าวมาข้างต้น จะไม่สอดคล้องกับผลการสำรวจระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากทุก อบต. มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 3.48-3.82

ในขณะเดียวกัน อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จำนวนหนึ่ง ปรากฏพบว่า มีนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นในระหว่าง พ.ศ. 2558-2562 และได้รับ

การยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ และ อบต. หนึ่ง ๆ มีนวัตกรรมมากกว่า 1 เรื่อง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมและพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมมากกว่า 1 ด้าน อาทิ อบต.สวนส้ม มีนวัตกรรมด้านการพัฒนาบทบาทและอาชีพสตรี มีนวัตกรรมส่งเสริมเด็กและเยาวชน และการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชน ท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นในด้านประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวไทยรามัญ (มอญ) อบต.ของท้องถิ่นนั้นจะมีนวัตกรรมฯ ที่เกี่ยวข้องกับด้านดังกล่าว ได้แก่ อบต.บ้านแพ้ว อบต.เจ็ดริ้ว

สำหรับในเรื่องการดำเนินงานตามหลักการธรรมาภิบาล พบว่า นวัตกรรมทั้งหมดที่พบจากการวิจัยครั้งนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนรวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ปรากฏการปกปิดหรือเลือกปฏิบัติกับประชาชนบางกลุ่ม ดังเช่น คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สอดคล้องกันที่มีต่อการดำเนินงานของ อบต. แห่งหนึ่ง

“ไม่มอญ มอญ ก็สามารรถมาร่วมได้...ใครมาก็รับหมด ไม่ได้กีดกัน” (ผู้บริหารท้องถิ่น 2, 2563)

“คนในพื้นที่รู้จักการแบ่งปัน...แต่มันเหมือนการช่วยเหลือกันในชุมชนใครมีมากออกมากใครพร้อมาก็ออก ไม่ใช่โยนภาระหน้าที่ให้กับรัฐเพียงอย่างเดียวอันนี้เท่ากับการมีส่วนร่วมเท่าที่ตัวผู้บริหารเขาคิดว่าเราอยากให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม...คุ่มค่าเป็นเรื่องการปลูกจิตสำนึกชัดเจนเลย (ผู้แทนภาคประชาชน 2, 2563)”

นวัตกรรมจากการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนน้อยมากที่สามารถประเมินความคุ้มค่าในรูปของตัวเงินหรือคุณค่าทางวัตถุได้ ตัวอย่างที่พบ เช่น นวัตกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพสตรี โครงการสงเคราะห์ช่วยเหลือและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงิน แต่มีคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้ได้รับผลประโยชน์หรือประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการ สะท้อนออกมาจากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อโครงการของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้วแห่งหนึ่ง

“การไปเยี่ยมผู้สูงอายุ...ประชาชนชอบที่ผู้นำมาเยี่ยม ผู้สูงอายุพอมมีคนมาเยี่ยมหน้าตาก็ไหล” (ผู้นำชุมชน 1, 2563)

“ก็ดีนะ เหมือนเราก็ภูมิใจที่เราได้ทำบุญ ทางเขาก็ดีใจ ที่เขาได้รับจากเรา แล้วเหมือนก็อบอุ่น ที่เราได้ไปเยี่ยมเขา” (ผู้แทนภาคประชาชน 1, 2563)

นอกจากนี้ พบว่า อบต. หลายแห่งประสบปัญหาข้อจำกัดของงบประมาณและระเบียบของทางราชการทำให้โครงการบริการสาธารณะบางโครงการที่ได้รับการตอบรับเชิงบวกจากคนในท้องถิ่นต้องยุติไป อีกทั้ง แม่น้ำวัดกรรมที่พบจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและได้รับการยอมรับจากประชาชน แต่ยังไม่ปรากฏว่าเคยมีหน่วยงานอื่นหรือท้องถิ่นอื่นมาศึกษาดูงานหรือมีการนำไปเป็นต้นแบบที่ชัดเจน

ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ได้แก่ โครงการสงเคราะห์ช่วยเหลือและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ (อบต.บ้านแพ้ว) เป็นการสร้างความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุกับการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวรามัญ (อบต.บ้านแพ้ว) เป็นการผสมผสานการพัฒนาผู้สูงอายุกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการพัฒนาบทบาทสตรีและพัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้าน (อบต.สวนส้ม) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่กลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไปในชุมชน สภาเด็กและเยาวชน (อบต.สวนส้ม) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มทำกิจกรรมสร้างสรรค์และส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ผู้นำเยี่ยมบ้านคนพิการและผู้สูงอายุ (อบต.สวนส้ม) เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเดินทางเยี่ยมคนพิการและผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้าน โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเคลื่อนที่วิถีรามัญ (อบต.เจ็ดริ้ว) เผยแพร่ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสถานที่ต่าง ๆ รถฉุกเฉินให้บริการคนป่วยในชุมชน (อบต.อำแพง) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กในวัยเรียน (อบต.หลักสอง) เป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนในท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาเอดส์ และยาเสพติด ชมรมผู้สูงอายุตำบลหลักสอง (อบต.หลักสอง) เป็นการสร้างกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งอาจมีกิจกรรมเสริมอื่น ๆ เช่น การตรวจสุขภาพสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น

2. นำข้อค้นพบนวัตกรรมไปใช้สำหรับพัฒนาเป็นชุดความรู้การบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผลผลิตของการวิจัยครั้งนี้เป็นชุดความรู้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่

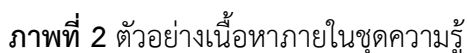
ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว อธิบายข้อมูลของอำเภอบ้านแพ้วในปัจจุบันครอบคลุมทั้งเรื่องภูมิศาสตร์ การปกครอง เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต การท่องเที่ยว สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน และเชื่อมโยงกับการปกครองท้องถิ่นในระดับ อบต.

ภาพที่ 1 ปกชุดความรู้

ส่วนที่ 2 บริบทและศักยภาพของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว อธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่และการบริหารงานของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว เนื้อหาจะสะท้อนจุดเด่นปัญหาอุปสรรค โอกาสในการพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว

ส่วนที่ 3 นวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เป็นส่วนนำเสนอนวัตกรรมเชิงกระบวนการบริหารจัดการทำบริการสาธารณะที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการสังเคราะห์นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลที่จะประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่ มีข้อค้นพบโครงการนวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรม จะมีลักษณะเป็นนวัตกรรมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของนวัตกรรมการบริการสาธารณะของการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นบริการสาธารณะใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่มาก่อนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่น โดยนวัตกรรมเหล่านี้ไม่ได้มีที่มาจากนโยบายของรัฐบาลส่วนกลาง แต่มาจากการริเริ่มที่ต้องการจะแก้ปัญหาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วรณา ประยุกตวงศ์ และคณะ ที่พบว่า นวัตกรรมท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นความคิดใหม่ไม่ได้เกิดจากแรงจูงใจหรือมีแหล่งกำเนิดมาจากภาครัฐหรือนโยบายของส่วนกลาง (วรณา ประยุกตวงศ์ และคณะ, 2562) และในส่วนของผลงานวิจัยของ มยุรี ทรัพย์เที่ยง และ วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์ ก็พบว่า การเปลี่ยนแปลงและสภาพความจำเป็นของท้องถิ่น ทำให้ อบต. ต้องปรับตัวลงมือทำบางอย่างเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความรุนแรงของปัญหา แตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่ริเริ่มนวัตกรรมเชิงรุก (มยุรี ทรัพย์เที่ยง และวาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์, 2559) โดยรูปแบบนวัตกรรมที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีความหลากหลาย

แตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ แต่ยังคงพบว่าบางนวัตกรรมอาจมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดย วีระศักดิ์ เครือเทพ ให้ทัศนะว่า สาเหตุที่นวัตกรรมของท้องถิ่นแตกต่างกันเพราะอาจมี จุดเริ่มต้นและคุณลักษณะของสภาพสังคมที่ต่างกัน สำหรับนวัตกรรมที่เหมือนกันก็อาจมาจากการเรียนรู้จากกันและกันหรือเป็นรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในด้านนั้น ๆ ก็ได้ การวิจัยครั้งนี้ พบว่า แม้ อบต.จะมีข้อจำกัดของงบประมาณหรือเรื่องระเบียบของทางราชการแต่ในการดำเนินโครงการด้านสังคมและวัฒนธรรมก็ทำได้ไม่ยากและไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเมื่อเทียบกับภารกิจด้านอื่น ๆ ของ อบต. (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2548) และในการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่านวัตกรรมของ อบต. มีหลายด้านนั้น ไม่ใช่ข้อค้นพบใหม่ เพราะผลงานวิจัยของ ชลิตา ศรมณี และคณะ ซึ่งศึกษาวัฒนธรรมบริการสาธารณะของ อบต. ในพื้นที่หนึ่ง พบว่า ลักษณะนวัตกรรมบริการสาธารณะที่ อบต. จัดทำก็ครอบคลุมบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. (ชลิตา ศรมณี และคณะ, 2556) เช่นเดียวกับ ผลงานวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ พบว่า นวัตกรรมส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กเกี่ยวกับการบริการทางสังคมและสาธารณสุข (วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ, 2557) ซึ่งในเรื่องนี้ก็เคยถูกยืนยันโดยผลงานวิจัยของ จรัส สุวรรณมาลา และคณะ ที่พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพริเริ่มนวัตกรรมท้องถิ่นโดยไม่จำเป็นต้องมีลักษณะพิเศษทำให้นวัตกรรมท้องถิ่นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ (จรัส สุวรรณมาลา และคณะ, 2549) อีกทั้ง หลายนวัตกรรมที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีที่มาจาก การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นซึ่งต้องการให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์สุขทางจิตใจของคนในท้องถิ่น จึงไม่สามารถประเมินความคุ้มค่าได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดนวัตกรรมของ อบต. ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว ทำนองเดียวกับผลงานวิจัยของ ภาวิณี ลักขร และ กฤษฎวรรณ โล่ห์วัชรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิด นวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จมักเกิดจากการให้ ประชาชนมีส่วนร่วม และประชาชนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน และ จากการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนเห็นว่า อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับสูง (ภาวิณี ลักขร และ กฤษฎวรรณ โล่ห์วัชรินทร์, 2562) ในเรื่องนี้ บัญชร ส่งสัมพันธ์ และคณะ ให้ทัศนะว่า องค์ ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กสามารถส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการปกครองได้ดี (บัญญัติ ส่งสัมพันธ์ และคณะ, 2561) แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัย พบว่า อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้วจำนวนหนึ่งไม่ปรากฏการริเริ่มโครงการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมใหม่ ในท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับผลสะท้อนจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างคนในพื้นที่ที่พบว่า อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้วมีนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งต้องมีการศึกษาหาคำตอบต่อไป

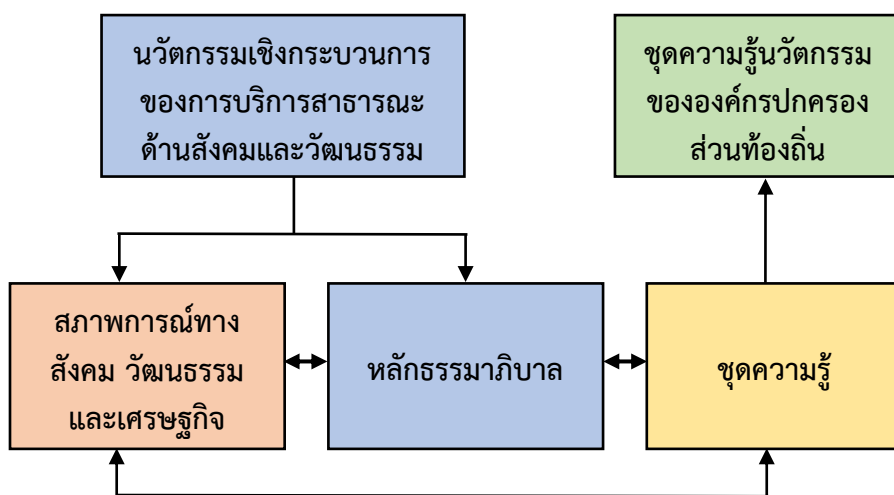
2. จากข้อค้นพบนวัตกรรมไปใช้สำหรับพัฒนาเป็นชุดความรู้การบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาล ชุดความรู้จะมีเนื้อหาหลายส่วน โดยหัวใจสำคัญ

เป็นส่วนการนำเสนอข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นนวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว โดยเนื้อหาอธิบายถึงนวัตกรรมเชิงกระบวนการอย่างกว้าง ๆ ซึ่งไม่ได้มีเนื้อหาในเชิงลึกเทียบเท่ากับผลงานลักษณะรายงานการถอดบทเรียนหรือการศึกษาวิชาวิจัยรายกรณี ตัวอย่างเช่น ผลงานของคณะนักวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง ต้นแบบแห่งความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ปี 2561 (คณะนักวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2562) เนื่องจากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มุ่งแสวงหาข้อมูลและข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่เท่านั้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากผลงานวิจัย คือ กระบวนการสร้างชุดความรู้นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการนำแนวคิดนวัตกรรมกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบในการค้นหานวัตกรรมเชิงกระบวนการในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละท้องถิ่น โดยอาศัยวิธีการประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่

ภาพที่ 3 กระบวนการสร้างชุดความรู้นวัตกรรมการบริการสาธารณะ
ด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) การสังเคราะห์นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลที่จะประเมินจากผลสะท้อนของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่ อบต.ในอำเภอบ้านแพ้ว มีจำนวน 7 แห่ง ทั้งหมดมีพื้นที่รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีคลองพาดผ่านจำนวนมาก มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่โดดเด่น ในปี 2563 ทั้งหมดมีผลการประเมินประสิทธิภาพของ อบต. (LPA) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ รวมทั้งผ่านเกณฑ์คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ผลสำรวจความคิดเห็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมเชิงกระบวนการในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต.อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .773) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานบริการสาธารณะด้านสังคมวัฒนธรรมของ อบต.อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .702) แสดงถึงผลสะท้อนของกลุ่มตัวอย่างว่า อบต. มีนวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัย พบว่า อบต. บางแห่งไม่มีโครงการนวัตกรรมบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรม แต่ค้นพบว่า อบต.จำนวนหนึ่งมีนวัตกรรมเชิงกระบวนการบริหารจัดการบริการสาธารณะที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ อาทิ โครงการส่งเสริมช่วยเหลือและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุกับการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวรามัญ โครงการพัฒนาบทบาทสตรีและพัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้าน โครงการสภาเด็กและเยาวชน นายก อบต.เยี่ยมบ้านคนพิการและผู้สูงอายุ 2) ข้อค้นพบนวัตกรรมไปใช้สำหรับพัฒนาเป็นชุดความรู้การบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาล โดยการวิจัยครั้งนี้ได้สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลของประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่และพัฒนาเป็นชุดความรู้ นวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้วเป็นรูปแบบเอกสารคู่มือที่มีเนื้อหาสำคัญประกอบด้วย สภาพทั่วไปของอำเภอบ้านแพ้ว บริบทและศักยภาพของ อบต.ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว และนวัตกรรมการบริการสาธารณะด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ศึกษาเป็นแนวทางดำเนินงานหรือพัฒนาต่อยอดงานบริการสาธารณะให้สามารถยกระดับธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรวางระบบสร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีการพัฒนานวัตกรรมการบริการสาธารณะที่ธรรมาภิบาล โดยสามารถใช้วิธีส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งควร

พัฒนาบุคลากรและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อให้เกิดการสร้างสรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น โดยสามารถนำผลผลิตชุดความรู้ที่เป็นผลของการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์หรือพัฒนาเป็นหลักสูตรพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการสร้างสรค์นวัตกรรมสุดท้ายนี้ สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้สนใจศึกษาวิจัยควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ หรือเลือกศึกษาปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถสร้างสรค์นวัตกรรมได้ นอกจากนี้อาจศึกษาแบบเจาะลึกนวัตกรรมบริการสาธารณะเด่น ๆ เป็นรายกรณีเพื่อให้เป็นต้นแบบหรือแหล่งเรียนรู้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การสังเคราะห์และถอดบทเรียนนวัตกรรมท้องถิ่นและบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะนักวิจัย สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2562). ต้นแบบแห่งความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ปี 2561. กรุงเทพมหานคร: เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด.
- จรัส สุวรรณมาลา และคณะ. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.).
- ชลิตา ศรมณี และคณะ. (2556). การสร้างสรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชร ส่งสัมพันธ์ และคณะ. (2561). โครงการการจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก. ใน รายงานการวิจัย. สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ผู้แทนภาคประชาชน 1. (21 สิงหาคม 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้แทนภาคประชาชน 2. (8 กันยายน 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)

- ผู้นำชุมชน 1. (15 สิงหาคม 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้นำชุมชน 2. (28 สิงหาคม 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้นำทางความคิด 1. (22 สิงหาคม 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้บริหารท้องถิ่น 2. (6 กันยายน 2563). นวัตกรรมบริการสาธารณะและการพัฒนาท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. (ศรัณย์ดิษฐ์ เบญจพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ภาวิณี ลักษณะ และกฤษวรรณ โล่ห์วัชรินทร์. (2562). เงื่อนไขการเกิดนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 10(2), 109-126.
- มยุรี ทรัพย์เที่ยง และวาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์. (2559). การค้นหานวัตกรรมท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลางตามภารกิจการกระจายอำนาจของไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 5(1), 137-148.
- ธรรรงค์ จันโต. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์การประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2562. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2563 จาก <https://bit.ly/3ZsvkKB>
- วรรณ ประยุกต์วงศ์ และคณะ. (2562). โครงการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์และอุทัยธานี. ใน รายงานการวิจัย . สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) .
- วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2562). รายงานสถานการณ์ การกระจายอำนาจ ประจำปี พ.ศ. 2561: บทสำรวจความเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). โครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย. ใน รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ์ (Final Report). คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2563). การปกครองท้องถิ่น มุมมองจากประเทศฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมแห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2562). ราชวัลพระปกเกล้า' 62. กรุงเทพมหานคร: เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์ และการพิมพ์ จำกัด.
- สุรียานนท์ พลสิม. (2563). ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์กับการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2562). ชนะสิบทิศ การบริหารท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- Cochran, W.G. (1953). Sampling Techniques. New York: John Wiley & Sons. Inc.